

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

تبیین رفتار غربالگری منظم سرطان دهانه رحم، ارائه مدل

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی PhD
در بهداشت باروری

استاد راهنما:

دکتر زهره خاکبازان

اساتید مشاور:

دکتر ناهید دهقان نیری

دکتر مینو پاک گوهر

نگارنده:

منصوره رفایی

۱۳۹۶

چکیده

زمینه: سرطان دهانه رحم تنها سرطان دستگاه تولیدمثل زنان است که توسط تستهای غربالگری منظم قابل پیشگیری و درمان است. غربالگری منظم سرطان دهانه رحم، عاملی موثر در کاهش بروز و مرگ و میر ناشی از این بیماری، می‌باشد. مطالعات مختلف نشاندهنده این امر هستند که پیروی از برنامه غربالگری منظم سرطان دهانه رحم، در زنان ایرانی مطلوب نمی‌باشد. درک فاکتورهای موثر بر مشارکت زنان در برنامه غربالگری سرطان دهانه رحم، عنصری مهم در طراحی و اجرای برنامه مناسب با نیازهای زنان است. برنامه‌ای که زنان را به غربالگری تشویق نموده و در نتیجه منجر به کاهش کلی بار بیماری شود. بنابراین مطالعه حاضر با هدف تبیین رفتار غربالگری منظم سرطان دهانه رحم در زنان ایرانی انجام شد.

روش پژوهش: این مطالعه با روش‌شناسی کیفی و رویکرد گراند تئوری انجام شد. مشارکت‌کنندگان اولیه این پژوهش زنانی بودند که سابقه انجام منظم تست پاپ‌اسمیر را داشتند (۱۱ نفر)، که در ادامه با توجه به ظهور داده‌ها و بر اساس نمونه‌گیری نظری، زنانی که سابقه انجام نامنظم تست را داشتند (۷ نفر)، زنانی که تا کنون تست را انجام نداده بودند (۵ نفر) و مراقبین بهداشتی (شامل: ۴ ماما، ۱ متخصص زنان، ۱ پزشک عمومی، ۱ پاتولوژیست و ۱ کارشناس بهداشت خانواده) نیز وارد مطالعه شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته و عمیق با ۳۱ مشارکت‌کننده، با مراجعه به مراکز بهداشتی درمانی، سالن ورزشی، مدارس فرزندان و منازل مشارکت‌کنندگان استفاده شد. شرایط ورود به مطالعه برای زنان شامل: تمایل به شرکت در مطالعه، توانایی و امکان برقراری ارتباط مناسب و برای مراقبین بهداشتی، علاوه بر این دو مورد شامل حداقل یک سال سابقه تجربه کار مرتبط با تست غربالگری سرطان دهانه رحم بود. داده‌های حاصل بر اساس نسخه کوربین و اشتراوس (۲۰۰۸) در ۴ مرحله شامل تحلیل داده‌ها برای مفاهیم، تحلیل داده‌ها برای زمینه، تحلیل داده‌ها برای فرایند و ترکیب و یکپارچه‌سازی طبقات، تحلیل شدند. جهت کمک به تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار MAXQDA10 استفاده گردید.

یافته‌ها: مفهوم مرکزی این پژوهش "سرطان دغدغه قابل کنترل" نام گرفت. طبقات اصلی "سیستم فرصت‌ساز، فرصت آشنایی، معنای درک‌شده سرطان و دغدغه سالم زیستن" زمینه پدیده رفتار غربالگری منظم سرطان دهانه رحم را شکل دادند. طبقات "جاسازی ترس، حساس شدن نسبت به پاپ‌اسمیر و مدیریت کشمکش درونی" فرایند شکل گرفته در این مطالعه بود. طبقه "رهایی از خطر" نیز پیامد حاصله از رفتار غربالگری سرطان دهانه رحم را تبیین نمود. نظریه پایه‌ی منتج از این مطالعه "تئوری سرطان دغدغه قابل کنترل" است، در واقع زنانی که تست را منظم انجام می‌دهند، سرطان را به عنوان دغدغه‌ای درک کرده‌اند که قابل کنترل می‌باشد، با جاسازی ترس و حساس شدن نسبت به پاپ‌اسمیر، در بستری از عوامل آغازگر چون فرصت آشنایی، سیستم فرصت‌ساز، دغدغه سالم زیستن و معنای درک‌شده سرطان، میل درونی برای انجام تست در زنان خیزش یافته و با مدیریت کشمکش درونی، منجر به انجام تست می‌شود، شکل‌گیری تصویر مثبت ذهنی و حس رهایی از خطر در کنار عوامل آغازین، عاملی برای تکرار و پایبندی به انجام تست می‌باشد.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان دادند که از دیدگاه زنانی که تست غربالگری سرطان دهانه رحم را منظم انجام می‌دهند، انجام منظم تست، رفتاری ضروری در جهت رهایی از خطر یک دغدغه قابل کنترل می‌باشد، که انجام آن تسکینی بر ترس جاسازی شده‌ی ناشی از دغدغه تهدید زندگی همراه با سلامت شده و به حفظ آرامش درونی در آن‌ها کمک می‌کند و تکرار تست عاملی برای پایداری آرامش در آن‌ها می‌باشد. همچنین مشخص گردید که علاوه بر زنان، چگونگی عملکرد سیستم بهداشتی و جامعه در رفتار غربالگری منظم نقش به‌سزایی دارند. بنابراین باید تلاش‌هایی در جهت افزایش حساسیت سیستم بهداشتی و همچنین افزایش حساسیت افراد جامعه نسبت به موضوع غربالگری سرطان دهانه رحم با اطلاع‌رسانی و آموزش‌های اختصاصی و همگانی و تلاش در جهت نهادینه سازی فرهنگ غربالگری در جامعه ایرانی صورت پذیرد.

کلید واژه‌ها: غربالگری منظم، سرطان دهانه رحم، پاپ‌اسمیر، گراند تئوری

**Tehran University Of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

Explaining the process of regular cervical cancer screening behavior, designing a model

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor
of philosophy (PhD) Degree**

**Supervisor
Zohreh Khakbazan**

**By:
Mansoureh Refaei**

2017

Abstract

Background:

Cervical cancer is the only cancer of the reproductive system of women that is preventable and curable. Regular screening for cervical cancer is an effective factor in reducing the incidence and mortality from this disease. Adherence to regular screening program for cervical cancer in Iranian women is not desirable. Understanding the factors affecting women's participation in cervical cancer screening programs is an important element in the designing and implementation of a program that is appropriate to the needs of women. A program that encourages women to participate in screening and thus leads to a reduction in the overall burden of disease. So, this study was done with the aim of explaining the behavior of cervical cancer regular screening in Iranian women.

Methods:

This qualitative study was done with grounded theory method. In this study, participants were selected using theoretical sampling. Participants included 23 women (11 women with the history of regular screening, 7 women with the history of irregular screening and 5 women without the history of screening) and 8 health care providers (4 midwives, 1 gynecologist, 1 general practitioner and 1 family health expert). In this study, semi-structured and in-depth interviews with 31 participants by going to health centers, schools and children sports hall, was conducted. Inclusion criteria for women including would like to participate in the study and the ability to communicate appropriately. Health care providers, for inclusion must have had at least one year work experience associated with cervical cancer screening. Data analysis was done in four steps, with use of Strauss and Corbin 2008 approach; Analysing for concepts, analysing for context, inclusion process to analysis and integration. MAXQDA10 software was used to help data analysis.

Results:

"Cancer, a controllable concern" was the core category of the study. "A health care system that provides opportunities", "perceived meaning of cancer", "acquaintance opportunity" and "concern about healthy living" were obtained themes in analysing for context. "embedded afraid", "sensitization to papsmear" and "internal conflict management" were obtained themes in analysing for process. "freedom from danger" was a category explaining consequences derived from regular screening of cervical cancer. "Cancer, a controllable concern theory" was obtained from this study; While women consider cancer as a major concern but they have known it as a controllable disease. In the context of triggers, by embedding fear and sensitization to papsmear, they tend to do the test, then with internal conflict management they succeed to do the test. Formation of a positive mental image and a sense of freedom from danger, encourage them to repeat the test.

Conclusion:

Results showed that from the perspective of women who do regular cervical cancer screening test, regular testing is an essential behavior in order to break free from the risk of a controllable concern; Doing it, relieves embedded fear in them and helps them maintain their inner calm. Repeat testing is a factor for stability of this calm. It was found that apart from women, the performance of the health system and society play an important role in the behavior of regular screening. So, efforts should be made to increase the sensitivity of the health system, as well as should increase the sensitivity of the community to screening for

cervical cancer with specific training and public awareness and we should try institutionalizing screening culture in Iranian society.

Keywords: Regular screening, cervical cancer, papsmear, grounded theory

